ՊԱՆԴՈՒՂԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամէն օր Իրաքանչիւր շրջանը 52 օրինակ է։
Խմբագրութեան տեղն է Կ. Պոլիս, Մեծ Նոր խան վերի յարկ Թիւ 6։
Դուռ երթալիք փոստային ծախիքը տանողին վրայ է։

Շրջանին գինը կէս Օսմ. ոսկի 50
Մէկ Թիւը դահեկան արծաթ 1
Անվճար նամակ չընդունուիր։ — Ծանուցման տողը 3

ԹԻՒ 771 ԺԴ ՏԱՐԻ ՇՐՋԱՆ ԺԵ. **1881** ՇԱԲԱԹ 10 ՅՈՒՆՎԻՔ

ՐՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ՆԻՒԹՈՑ

Ազգին եկեղեցականները. —Ծաղրաքաղ. —Արկածք. —Ծանուռնախազգայականք. —Ջուարճալիք. —Ազգային լուրեր. —Մահեղդմ. —Պարտաւորութիւն մը. —Պատասխանի տալ «Հայրենիքը». (շար. եւ վերջ). —Անվոյնել գէպք մը —Պաշտօնական հրատարակութիւն դատական խորհրդականի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՔԻՆ ԱՆՀՐԱՄԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Հ. Ե. Դ. Կիրիլ Պատրիարքական, դործունեայ և աշխատասէր բարձրատեղեակ եկեղեցական մը, որ ինքզինքը նուիրած է ազգին ծառայելու, մերթ խոհականութեամբ, մերթ վարժարանի տեսչութեամբ, և մերթ հովուական պաշտօնով։

Երկար, ուր բնաւ առաջնորդի մը գէրկոմանը չդտնուելէ, հոն գացող անձ առաջնորդին ժողովրդին չկարենալով հաճոյանալ՝ ատելի դարձելու հարկադրուելուն պատճառաւ, սա ընդհատումէն երթալէն ի վեր է որ ժողովուրդը սիրաշահելով կարող եղած է անոնց սէրն ու համակրութիւնը վաստկիլ, և այս համարման չորհիւ յայտած է, տեղւոյն բոլոր վարժարանաց վիճակը բարւոքելէն զատ, նաեւս գիշերօթիկ վարժարաններ բանալ, լարան հաստատել, ժողովրդեան ցաւերը ի մօտոյ քննելով և աէրութեան օրինաւորապէս հաղորդելով դարմանել, և վերջապէս իւր հովուութեանը յանձնուած գաւառին բոլոր բարւոքման և յառաջդիմութեան պէտքերը հոգալու և լրացնելու աշխատիլ, ճշմարիտ առաջնորդի մը տիպար և օրինակ ինքզինքը հանդիսացնելով։

Սոյն եկեղեցականին մատուցած ծառայութիւնները սակայն Երկրագին չափիր, Սա ենթերգաւոր երկար ժամանակ քարոզչութեան պաշտօնը վարած միջոցին, մեծամեծ չանիւք և զոհողութեամբ թաղին դպրոցները վերյարդ և արդիւնաւոր վիճակի մը մէջ աշխատած է տեսնելու։

Ճշմարտութիւնը յարդած կըլլամք ըսելէ թէ՝ սա իւր երկարժամանակեայ խմբագրութեանը միջոցին ալ անէ ազգասիրաս ընթացքի կամ հրատարակութեան մը մէջ չէ գտնուած։

Այս եկեղեցականը իր դործերուն մէջ իր անձնական արժանիքին ապաւինած ըլլալով, իրաւամբ համակրութեան ու համակրանացն արժանացած է։

Գ. Ե. Ե.— Ուսումնական և ուսումնասէր նորապսակ բարձրատեղեակ եկեղեցական մը, որ ուր որ դացեր է՝ ազդային շահուց պաշտպանութեանը համար առ ժամն կատարեալ հետ անպատճառ փոխորիկ մը հանած է, բայց և այնպէս միշտ իրաւունքը ինք վաստկած է; այդպարութեան պաշտպան կանդնած ըլլալուն համար։

Սա իր դործունէութեամբն հանդերձ, չաւ հայդետ, քամ գաղղիագէտ և ընտիր տաղկագէտ ալ է, ևթէ ինքը թերութիւն մ'ունի՝ այն ալ իւր առաջնորդական վիճակը իրեն նեղ գալն է, այս ալ յանցանք մը չկրնար համարուիլ իրեն, դի դործել սիրող մարդը միշտ դործելու ընդարձակ ասպարէզ մը կուզէ իր առջեւը, իր բաղձանքները դործնականապէս ապացուցանելու համար։ Ուրիշներու առանց խոչը, չաթարը և ալիւրը տալու, խոհարարին «հէլվա» չպատրաստելու։

Երանի թէ ազդ. վարչութիւնը այսպիսի եկեղեցականաց արժանաւորութիւնը յոյժ գնահատելով, թափուր մնացած վիճակները այս տեսակ եկեղեցականաց հովուութեանը յանձնելու փոյթ տանէր, ազդին առիթ տալով աւելի օգտակար սոյն եկեղեցականաց դործունէութենէն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՐԱՏՈՒ

Ս. Ե. Ե. Ուսումնական, դործունեայ և աշխատասէր բարձրատեղեակ մը, որ ինքզինքը նուիրած է ազդին ծառայելու, մերթ խոհականութեամբ, մերթ վարժարանի տեսչութեամբ, և մերթ հովուական պաշտօնով։

Երկար, ուր բնաւ առաջնորդի մը գէրկոմանը չդտնուելէ, հոն գացող անձ առաջնորդին ժողովրդին չկարենալով հաճոյանալ՝ ատելի դարձելու հարկադրուելուն պատճառաւ, սա ընդհատումէն երթալէն ի վեր է որ ժողովուրդը սիրաշահելով կարող եղած է անոնց սէրն ու համակրութիւնը վաստկիլ, և այս համարման չորհիւ յայտած է, տեղւոյն բոլոր վարժարանաց վիճակը բարւոքելէն զատ, նաեւս գիշերօթիկ վարժարաններ բանալ, լարան հաստատել, ժողովրդեան ցաւերը ի մօտոյ քննելով և աէրութեան օրինաւորապէս հաղորդելով դարմանել, և վերջապէս իւր հովուութեանը յանձնուած գաւառին բոլոր բարւոքման և յառաջդիմութեան պէտքերը հոգալու և լրացնելու աշխատիլ, ճշմարիտ առաջնորդի մը տիպար և օրինակ ինքզինքը հանդիսացնելով։

Սոյն եկեղեցականին մատուցած ծառայութիւնները սակայն Երկրագին չափիր, Սա ենթերգաւոր երկար ժամանակ քարոզչութեան պաշտօնը վարած միջոցին, մեծամեծ չանիւք և զոհողութեամբ թաղին դպրոցները վերյարդ և արդիւնաւոր վիճակի մը մէջ աշխատած է տեսնելու։

Ճշմարտութիւնը յարդած կըլլամք ըսելէ թէ՝ սա իւր երկարժամանակեայ խմբագրութեանը միջոցին ալ անէ ազգասիրաս ընթացքի կամ հրատարակութեան մը մէջ չէ գտնուած։

Այս եկեղեցականը իր դործերուն մէջ իր անձնական արժանիքին ապաւինած ըլլալով, իրաւամբ համակրութեան ու համակրանացն արժանացած է։

Գ. Ե. Ե.— Ուսումնական և ուսումնասէր նորապսակ բարձրատեղեակ եկեղեցական մը, որ ուր որ դացեր է՝ ազդային շահուց պաշտպանութեանը համար առ ժամն կատարեալ հետ անպատճառ փոխորիկ մը հանած է, բայց և այնպէս միշտ իրաւունքը ինք վաստկած է; այդպարութեան պաշտպան կանդնած ըլլալուն համար։

Սա իր դործունէութեամբն հանդերձ, չաւ հայդետ, քամ գաղղիագէտ և ընտիր տաղկագէտ ալ է, ևթէ ինքը թերութիւն մ'ունի՝ այն ալ իւր առաջնորդական վիճակը իրեն նեղ գալն է, այս ալ յանցանք մը չկրնար համարուիլ իրեն, դի դործել սիրող մարդը միշտ դործելու ընդարձակ ասպարէզ մը կուզէ իր առջեւը, իր բաղձանքները դործնականապէս ապացուցանելու համար։ Ուրիշներու առանց խոչը, չաթարը և ալիւրը տալու, խոհարարին «հէլվա» չպատրաստելու։

Երանի թէ ազդ. վարչութիւնը այսպիսի եկեղեցականաց արժանաւորութիւնը յոյժ գնահատելով, թափուր մնացած վիճակները այս տեսակ եկեղեցականաց հովուութեանը յանձնելու փոյթ տանէր, ազդին առիթ տալով աւելի օգտակար սոյն եկեղեցականաց դործունէութենէն։

ԾԱՂԻԿԱՓԱՂ

Ամուսնութիւնն անյուծանելի ընողը հոգին է ոչ թէ մարմինը։ ՊՈՒՇԼԻՈՍ

* * *

Մանկամարդ կանայք դժբաղդութիւն մ'ունին ճիշդ թադաւորներուն պէս, այն է թէ երկուքն ալ բարեկամներէ զրկուած են. բայց բարեբաղդաբար թադաւորաց չափ կանայք ոյժ չեն զգար երբեմն այս դժբաղդութիւնը, մեկը իր վհատութեամբը, միւսն ալ իր ունայնամտութեամբը։ ՇԱՆՖՈՒ

* * *

Կանայք մարդոց մեծագոյն մասը կը գերազանցեն սիրոյ մէջ, իսկ մարդիկ կը յաղթեն կանանց՝ բարեկամութեան մէջ։ ԼԱ ՊՐԻՒՃԷՈՒ

* * *

Միևնոյն վիճակին ունեցող, այսինքն սիրուն և հաճելի ըլլալ ուզող երկու կանանց մէջ բարեկամութիւնը հազիւ կրնայ տեւել, եթէ այդ երկուքէն մին տգեղ կամ տարեւոր չըլլայ, իր այդպէս ըլլալուն չհաւատայ, ղայդ մեկէն ալ չուզէ ծածկել, և անկեղծօրէն հրաժեշտ տուած չըլլայ կնութենէ։ ՍԷՆ ԲՐՕՍՖԷՈՒ

* * *

Պօղոսի և Վիրգինիայի մէջ առաջին բարեկամութիւնն արդէն սէրն էր։ Անմեղ հոգիներու մէջ այս երկու զգացմունք միևնոյն վառարանին մէջ կը բորբոքին։ Բ. ՌՕՇԲԼԵՏՐ

* * *

Սէրը կրնայ մոռնալ առաջ բարեկամութիւնը, բայց չկրնար դադրեցնել այդ կորուստը։

* * *

Ծիծաղելին է սիրոյ սահման մը տալ, սա միայն կրնայ ըսուիլ թէ սէրը՝

Հոգւոյ մէջ տիրող կիրք մ'է,

Մարքի մէջ համակրութիւն մ'է,

Իսկ մարմնոյ մէջ թաղուն և վախկոտ փափաք մ'է միայն՝ տանալու համար զոյն զոյ մարդ երկար մտածումներէ վերջը սիրել կ'որոշէ։ ԼԱ ՌՕՇՅՈՒՐՕ

* * *

Սէրը տարակոյսին ախտ մ'է որմէ վարակուողը կը ցնորի։ ՀԱՄԵԼԹՕՆ

* * *

Սէրը մանուկ մ'է որոյ միշտ առաջնորդել պէտք է, որպէս զի չծորտուի։

Սէրը չարաճիտ կոյր մ'է, որոյ բոլոր ջանքն է իւր առաջնորդին աչքերը փորել, որպէս զի երկուքը միասեղ խորխորատ կ'ինան։

* * *

Սէրը հարատութեան և աղքատութեան զաւակն է։—հարատութեան՝ վասն զի առատաձեռն է, աղքատութեան՝ վասն զի միշտ պահանջող է։

* * *

—Ինչո՞ւ հաճար է որ այնքան դեռահաս աղջիկներ կը սեռնուին այժմ, որը հերթագակ վիճակի մէջ՝ պատմուճաչ կատուներու կը նմանին։

—Պատճառն այն է թէ՝ փորը հոգիներու վհատական եղող նորաձեւութիւնը այնքան ազդեցութիւն ունի իգական սեռին վրայ, որմէ՝ ելի նախամեծար կը համարին տգեղանալը քան թէ նորաձեւութեան օրէնքներուն չյարգել։

* * *

Կնոջ հետ լաւ կենակցելու ամենէն խոհեմ միջոցն է սրտի դործերու չխառնուիլ երբեք։

* * *

Սէրն անդործներու դործն է։

* * *

Սէրը տարիքի մէջ չէ, նա միշտ նորածին է։ ԲԱՅՌՈՆ

* * *

Սէրը սիրով միայն կը շահուի, ուրիշ եթէ կուզէք սիրուիլ, նախ դուք ձեր անձը սիրեցէք։ ՍԵՆԵԿԱ

* * *

Կինը մէն մի այն առեն միայն ապահով կրնայ լինիլ իւր ամուսնոյն՝ երբ իւր դեղեցկութիւնն թառամի, և մարդ մը այն առեն միայն վստահ կը լինի իւր բարեկամին վրայ երբ իւր տարաստութիւնն կորուսանէ։ ԲՕՐ

* * *

Կանանց ամենէն մեծ վտանգաւորութիւնն է այլոց վրայ սէր ներշնչելն։ Հոս կը կայանայ իրենց բոլոր հոգն ու գրաղումը, և չկայ կին մը որ իւր արբանին մէջ չհրճուի իւր աչերուն ըրած աշխարհակալութեանցը վրայ։ ՄՈԼԻԷՈՒ

Ա Ր Կ Ա Ծ Ք

Անցեալ Բշ. օր Իտալիէ Մախաուսէի Գըլըճ-Ալի շոգենաւով եկած 250 ականոյ աւանդ ծրար մը՝ նոյն երեկոյ ընկերութեան դրասենեակը պահանջելով, որ հետևեալ օրը իր սիրոյը յանձնուի, նոյն պիչերը դանուած առեղէն դոցուելով և՛ անհետացայ։ Գըրասենեկին պատասխանները հարցաքննութեան ենթարկուեր են։

—Անցեալ չաբթու Գատը-գիւղ Մուրատեանց տանը ախուռը լուսկելով, եղած չանկից չնորհիս, առանց ճարակելու՝ սրկածին առաջը կ'առնուի։

—Կըրակի դիչերը ալ առաւօտեան մօտ Եկնիդարուկի Հիսար-ախալին փայտաշէն տունն մը բռընկուելով, հասած օդնութեանց չհորհիւ, թողլ չտրուելով որ քովի տուներուն ճարակի հրդեհը, իսկոյն առաջքն առնուեցաւ։

—Հռովմէական ազդայնոցմէ Գ. Յովսէփ Մազաքեան Եչ. երեկոյ Բերայի չիտակ ճանբէն երթալու ատեն, սրարշաւ դայլակ հասարակ կառքի մը զինքը կը կոխատէ, որն որ անմիջապէս մեռը գանուելով Տիար Ֆօյց Անթուանի տունն ներս առնուելով, հարկ եղած անմիջական դարմանը կը տարուի, և յետոյ դեղապակ (ախտա) մը տրուելով իւր տունը կը ղրկուի։

—Նմանապէս անցեալ երեկոյ Բերայ Ծանիկի դեղարանին առջևը արընթաց վազող ձի մը տղայ մը կոխոտեց։

—Կարինէն գրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ դեկտ. 15ին 6 հատ չուխա Հայու մը տունը կը մտնեն կողոպտելու. երբ տունը մէկ տղան արթընցնալով կ'սկսի պոռալ, գողերը տղին վրայ յարձակելով վիզը չուան մը կ'անցընեն զայն խեղդելու, իսկ դռացիք վրայ հասնելով և ոտիկան կանչելով բռնել կ'ուան գողերը։ Հետևեալ օրը քննութիւն ըլլալով, խեղդել ուզած տղին վկայութեամբը գողերուն յանցանքը կը հաստատուի, ուստի և կատարեալ թիւնն ալ չիչնալ չալուչները լաւ մը ծեծելէն եսքը, յիս. Նազիրութեան աստիճանին վրանէն առնելով դատնանք հատարակ պիտոյի կարգ կ'ղրկեմք։

—Եգիպտոսի Մահալլահ-էլ-Քեպիր քաղաքը հետզհետէ սոսկալի եղեռնագործութիւնը կատարուելը է։ Շէհաթ Ասլաէլ անուն արաբ մը իր երկու աղջկանցը հետ կուտելով, վերջին երբ թէ անոնց հետ հաշուեւածի պէս, իր տունը ճաշի կը հրաւիրէ։ Աղջիկներն անկասկած ընդունելով հօրենուն հրաւէրը, կերթան ճաշելու. և ոճակալութեամբ մէջը թոյն դրուած հացն ու կերակուրը ուտելով, երկուքը մեկէն կը թունաւորուին և աղջկանց մին սեղանին առկը կը մեռնի, իսկ միւսը թոյնին դիմանալով, իր մեռած քոյրը ապրականներէն մէկուն տանը տանել կ'ուտայ և ոստիկանութիւնը կանչելով գործը լսնոց առնուն վրայ ոճրագործ հայրը անմիջապէս կը ձերբակալուի։

—Պէշիքթաշ Օրթա-պազէ քաղուած թաղը կանի մը մէջ քնակող Մեհմէտ անուն Բիւրդ մը, իւր եղբօր կնոջը քով օտար անձ մը տեսնելով, այս բանը իրեն չատ ծանր դարուն պատճառաւ, անցեալ ուրբաթ գիչեր ինքզինքն ապաներ է։

—Պաթումին 1300 դաղթականի մայրաքաղաքը բերող Մէճիտիէ արքունի չոգենաւը, Սև ծովու մէջ հոս դալու ատեն, մէջը հրդեհ պատահելով, հաղիւ հազ առաջքը կառնուի, և անցեալ չաբթու անվտանգ նաւահանգիստս կը հասնի։

—Կըրակի դիչերուան սոսկալի փոթորկին, Գալաթա-դուլմուբի զօրաց փայտաշէն պահակատոցը բռնակուելնչ հովին սաստկութենէն փլչելով, բարեբաղդաբար մէջի զօրաց ջնաս մը չէ պատահեր։

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

Կ'հաւատանի որ դրեթէ ասկից 8–10 օրէն մեծ տերութիւնք թէ Թուրքիոյ և թէ Յունաստանի համիմատ ծանուցագիր մը ղրկելով, առանց երկուքին ալ պետ առաջարկին որ իրաւարար յանձնաժողովոյ մը կազմութիւնն ընդունին, յայտարարելով թէ միանդամայն թէ չընդունողը Եւրոպայի ընդհանուր խաղաղութեանը թշնամին պիտի նկատուի։

—Մայրաքաղաքիս Վիէննա քաշուած հեռագրի մը նայելով, Հայդիկլա կոմսը իբրև գերմ. դեսպան Զօլիս վերադառնալուն, յունական խնդրոյն նկատմամբ ունի նոր առաջարկութիւն մը հինը չերերելով, միայն եթէ Յունաստանի հետ պատերազմ մը բացուի, պաշտօն ունի երեք խորհուրդ տալու Բ. Դրան որ Թուրքիա պաշտպանողական դիրքէն քնաւ չիմնէ դուրս։

—Լոմնէի կեռասկալ Բէուֆ բաշա կայս. Ա. զօրաքանակին (օրտուի խաստա) Միւշիր և հրամանատար անուանեցաւ։

—Կըսուի թէ Գ. կօչէն 15 օրէն մայրաքաղաքս պիտի դայ։

—Իբրև առոյգ կ'ծանուցանեն թէ Օսմ. տերութեան այսօր իւր բանակին համար ըրած ծախսը դումարը օրը 15.000 ոսկւոյ կ'հասնի։

—Ազգենքէն ալ կ'դրուին թէ դրօշակի տակ կանչուելիք պահեստի զօրաց թիւը 32.000 ըլլալ կ'կարծուի, օրը 30էն 40 տարեկան անձանցմէ պիտի բաղկանան։

—Դեսպանք անցեալ չաբթու կրկին ծանուցեր են Բ. Դրան թէ՝ օտար հպատակաց վրայ դրսեւորիք բռնութիւնքն տուրքը Եւրոպայի տերութիւնք պիտի չընդունին և չընդունին։

—Վոլային պաշտօնեութիւնն հրատարակութեան տրուած ապդ մը կ'ծանուցանէ թէ, որուն քովը որ պղինձ դրամ կայ, կրնայ Գալաթիա Լիման-Օտասին տանելով ոսկւոյ հետ փոխանակել, 700 գ. պղինձ դրամի տեղ 1 օսմ. ոսկի առնելու։

—Կայսեր թիկնապահ Վիէնացիս բաշա Ֆերիքտութեան յաստիճան բարձրացաւ։

—Մայրաքաղաքիս Հելլենական դեսպանին յատուկ պատերազմական չոգենաւը Գիրէոն կանչուեր է, յիշեալ նաւահանգստին բերանը ծովառումբ զետեղելու գործոյն օգնելու համար։

—Նբրոպական և Ասիական Տաճկաստանէն անջատուելով օտար աերութեանց հետ միացած երկիրներուն Տաճիկ բնակիչներն հետզհետէ հոս գաղթելնին կը շարունակեն։ Գալթումի նաւահանգստէն մինչև յարդ 8000ի չափ Տաճիկ գաղթական գալով Նիկոմիդիոյ չրջակայքը հաստատուեր են, որոց խղճալի վիճակը սոսկալի բան է, և որոյ երեսէն գաղթողներուն կէսը կոտորուած են կ'ըսուի։ Պուկարիայէն ալ մինակ վերջին չաբթուա՝ Վարնայի չոգենաւներով Պոլիս գաղթող Տաճիկ ընտանեաց թիւը 275ը կանցնի։

—Չինուրական սպայք առած ռոճիկնին (թայինաթ) կէս գինովը դուրսը ծախելու վրայ ըլլալով, ասկէ երկուստեք յառաջ եկած վնասուն առջևքն առնելու համար, պատերազմի պաշտօնէութիւնը հրամայեր է որ ռոճկին տեղ դրամ ուղղ սպային մէճիտիէն 20 դրչ. էն ռոճկին փոխարէն ճիշդ գինը վճարուի պատերազմական գործոց պաշտօնատունէն, և այս հրամանն ալ գործադրուիլ սկսեր է։

—Ռուսիոյ կայսեր և գահաժառանգ իշխանին մէջ կեցած տարակարծութիւնը վերնալով, ամեն կէտի վրայ կատարելապէս համաձայներ, և հետևաբար կայսեր այլ եւս թագաւորութենէն հրաժարելու հարկ մը չէ մնացեր։ Ըստ այն համաձայնութեան՝ ներկայ տարւոյս սկիզբէն գահաժառանգ կայսրորդին հօրը հետ միասին պիտի վարչ երկրին ներքին վարչութիւնը, իսկ արտաքին քաղաքականութեան սանձը բոլորովին կայսեր ձեռքը պիտի մնայ, Սոյն համաձայնութիւնը կսմս Լորիս Մելիքոֆի աշխատութեամբ յառաջ եկեր է կըսուի։

—Վերջին վիճակագրէ մը կ'երևցուի թէ Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգաց բոլոր բնակչաց թիւն է եղեր անցեալ տարւոյ մէջ՝ 50 միլիոն 152,560 հոգի, ըստ այս հաշուոյ՝ 10 տարուան մէջ Միացեալ-Նահանգաց ժողովրդեան թիւը 11 ու կէս միլիոն աւելցեր է, որոյ մէկ չորրորդը Նբրոպացին և օտար երկիրներէ հոն գիմող գաղթականութիւններէն յառաջ եկած է, մնացեալն ալ ի ներքուստ աւելցած։

—Վադքի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Հելլենական սահմանագիծոց այլ և այլ կէտերուն վրայ գտնուող Օսմ. զօրաց թիւն է 280,000 և թէ սաստիկ հաշիւներ կը դուշնեն թէ այս զօրաց համար եղած ամսական ծախքն է 100,000 ոսկի։

—Նոյն լրագիրը գրած է նաև թէ եթէ Թուրքիոյ և Ռուսիոյ պատերազմ ծագի, Աթէնքի կառավարութիւնը Օսմանեան հպատակ Յոյները Ռուսիոյ պաշտպանութեան ներքև պիտի դնէ։ Թուրք լրագիրը կըսէ այս առթիւ թէ կայս. կառավարութիւնն անպատճառ իւր երկրէն պիտի արտաքսէ Յոյները, և զանոնք ուղղակի Աթէնք պիտի դրկէ։

—Կայս. Թիկնապահ զօրաց նախորդ Միւշիր Իսմայիլ Հագդը բաշա Գօսօվայի զօրաբանակին հրամանատար կարգուելով հինգշաբթի օր իւր պաշտօնատեղին մեկնեցաւ։

—Դանուբը Ռուսճուքի և Եէր-կէօյի մէջև սառեր է։

—Ռումնատանի սահմանագլխէն 2 աւազակապետ և 11 աւազակ բռնուելով չորթաւս մայրաքաղաքս բերուեցան։

—Դշ. օրը Սէլիմիէի զօրանոցէն 12 թնդանօթ կառաբարձ չոգենաւով Դաւրմթաչի առջև խարխեալ զրահաւորը փոխադրուեցան, որ քանի մ'օրէն Բրեվեզա պիտի մեկնի։

—Գօրաւոյն օճառի և մոմի գործարանի մը մէջ հրդեհ ծագելով, 400 հազար ֆրանքի չափ հասուցեր է։

—Եէնի-դիւղի տաճկները Թէրքէի մէջ ապօթեքան առեր, գողերը մկկիմին գրան առաջը դրուած բոլոր կոչիկները գողցեր են, որոնք 100 զոյգի չափ կան եղեր։

—Կ. Գալաթայ Ռուսնաց գրական Սէլլոգեան 220 ոսկի նպաստ տուաւ Թրաքի խափանեալ Թերքիոն տբնօրէնութեան, նոյն նպաստակաւ 200 ոսկի ալ Ռուսնաստանէն եկաւ։

—Ք. աւուր փոխարկի պահուն՝ Եէտի-գուլէի առջև մակոյկ մը չջնելով, մէջի 2 թիւրքերն կորսուեցան։

—Կիրակի երեկոյ Մէջադիւզ 2 Հրեայ իրարու հետ կռուի բռնուելով, մին դժիւզը դանակի հարուածով զարկաւ սպաննեց։

ՁՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Կան մարդիկ որ ձմեռն եղանակին մէջ օդերը քիչ մը պարզ երթալը տեսնելուն պէս, իսկոյն մարգարէանալ կ'երևնին թէ՝ այս տարի ձմեռ պիտի չըլլայ։

Ա.ս կարգի անձանցմէ մին օդը բաց քանի տեսնելը մեզ տեսնելուն պէս կը փութար ըսել,

—Ա.ս ինչ սքանչելի օդ է, տեսա՞ր այս տարի ձմեռ չըկայ։

Մեհնոյն անձը այս Ծննդեան խթմեան օրն ալ մեզ պատահելով որ յուսէն սարսափահար կը դողար, անանձինները օձիքովը զոյներուն հակառակ մեզ տեսնելուն պէս ըսաւ,

—Ա.ս ինչ սոսկալի օդ է եղբայր,

—Մի վախնար, պատասխանեցի, հաւատցէ մի խախտեր, այս տարի ձմեռ չըկայ։

* * *

Մարդուն մէկը անցեալներն հարմնիքի մը երթալու առեն իր բարեկամներէն մէկը դէմն եղնելով կը հարցնէ իրեն,

—Ո՞ւր բարով այսպէս,

—Հարսանիքը կերթամ կոր,

—Ինծի ալ հետ կը տանի՞ս,

—Ցանիմանա աս ով է տէյի հարցնեն նէ ինձ ըսեմ

—Աւտամդուն ալ, Թէյղէխա տպան է ըսէ,

—Շատ աղէկ, քալէ հետս նայինք,

Գանի մը քայլ կառնէ, ուրիշ մէկ բարեկամը կը պատահի,

—Ո՞ւր կերթաք կոր,

—Հարսանիք,

—Ձիս ալ կը տանիք

—Ինչպէս տանինք, ասոր Թէյղէխա տպան է պիտի ըսենք, քեզի՞ համար ինչ ըսենք,

—Ինծի համար հոգ չէ, հարսնիքին տէրը արդէն ինծի կը ճանչնայ,

Ատոնք երեքը մէկտեղ հարսնիք կերթան, Իրօք ալ հարսնիքին տէրը կը հարցնէ առաջին ընկերին համար Թէ ո՞վ է ատ,

—Թէյղէխա տպան է, կ'պատասխանէ հրաւիրեալը,

—Էյ ատ մեզա՞նդը ով է,

Հարսնեւորը իր երկրորդ ընկերին երէսը նայելով զարմացմամբ մը որ վերջինը առանց չխորհելու իսկոյն կը պատասխանէ,

—Տեսա՞ր, ես քեզի չըսի՞ ճանըման Թէ հոս ինծի կը ճանչնան տէյի,

* * *

—Ինչ կընես հոգ, Ագապի, ժամէ մը իվեր է որ հայելիին առջև կեցեր ես, կըսէր օր մը Տիկին Մ*** իր երկու աղջիկներէն անդրանիկին, որ 18 տարեկան գեղանի օրիորդ մ'էր,

—Ո՞նչ ընեմ, մայրիկ, կը պատասխանէ նորաձի պըչրասէրը, քու գեղեցկադէմ հրաշակերտիդ վրայ կը զարմանամ,

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Ծննդեան առաջին օրն՝ Ատորոց Գէորգեսիս Համբուրիկեան և Պարսից դեսպանին առաջին Թարգմանը Ս. Պատրիարքին շնորհաւորութեան եկան ի Պատրիարքարան,

Հետևեալ օրն ալ՝ Ծունդց Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդը՝ Գ. Սուլիոեան և Բարու–քէհեաների հետ և քիչ մ'ետքն ալ Գուլիարաց Բարու–քէհեան Գ. Պարսամեանց գալով շնորհաւորութիւն մատուցին Ս. Պատրիարքին, Ծունդց Գեր. Փոխանորդը Ս. Պատրիարք Հօր հետ տեսակցելէ յետոյ, մեկնելու առին Մայր եկեղեցի իջաւ և հանդիսապէս ընդունուեցաւ Հայոց եկեղեցական դասէն,

—o—

Կ'լսանամք Թէ Բարձր. Աբրահամ փաշա երամբեան և վեհ. Սարգիս պէյ Պալեան, Ս. Ծննդեան առթիւ Պատրիարքարանի մատուկին 50ական ոսկի նուիրել խոստացած են,

—o—

Վսեմափայլ Տիկին Աբրահամ փաշա, որ ժամանակէ մ'իվեր Գաղղիա կը գտնուէր, երեկ մայրաքաղաքս հասաւ,

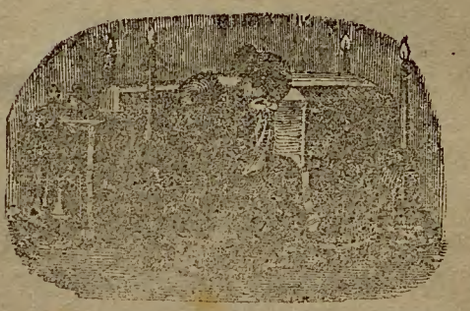

Հանդիսաս Շարագիր–Տնօրէնին գոյր՝ Օր. Մանիկ Ց. Այվազեան, ամուսնոյ ճիշ Ս. Ծննդեան տունի օրը կնքեց իւր մահկանացուն ի հասակի 26 ամաց,

Հանգուցեալն ծաղիկ հասակին մէջ տարաժամ մահը յիշելով որ գեղանի Հրիփսիմեանվայել վարուց, ընդօրինակելի համեստութեան և ազգասիրական բուռն զգացմանց անձնաւորութիւնն էր, արդարև ցաւալի է, մանաւանդ իւր վշտացեալ հարազատաց համար, որք՝ ամէն յարտառուս, անմխիթար հարան ընծայելին զնա կենաց գերագոյն Հեղինակին,

Ծաղկաւորութեան և հոգեհանգստեան վերջին արարողութիւնը արժանավայել հանդիսիւ կատարուեցաւ Դշ. օրը ի Գանտիլլի Ս. Աստուածէզց եկեղեցւոյն մէջ,

Ցիշատակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի,

ԳԱՐՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԾԸ

Խորին շնորհակալիք Ս. Երուսաղէմայ Պատրիարքական Փոխանորդ՝ Գեր. Տ. Սիմէօն Սրբազան Արքեպիսկոպոսին՝ որ մեր վիշտը ամոքելու համար՝ յուղարկաւորութեան օրը իւր կողմէն Խաչատուրեան Արժ. Թովմաս վարդապետը յատկապէս ղրկած եր,

Նոյնպէս շնորհակալութիւն Սերաստիոյ առաջնորդ Գեր. Տ. Գետրոս Արքեպիսկոպոսին, Բագրատունի Կարապետ Ծ. վարդապետին, և Ա. Այվազեան Տ. Եղիշէ վարդապետին, որ նոյն օրը մէն մի պատառուշ և ազդեցիկ մխիթարական եղելով մեզ՝ տառապանաշունչ յորդորներով մեր մորմոքն ու կսկիծը չափաւորել կը փութային,

Յատկապէս Մասիս, Թէրճեմանը–Լ'Ֆէթար, և Հայրենիք պատուական լրագրաց մեր սրտագին գոհունակութիւնը կը յայտնենք իրենց յուզուցած մասնաւորական ղգացմանցը համար,

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱՌ ՀԱՑՐՄԱՆԻՑ

(Շար. եւ վերջ տես՝ թիւ 770)

Ընթերցողդ՝ Գ. Մելիքեան կը պնդէ թէ Մկրտիչ Կաթուղիկոս խոստմնապիր մը տուեր է Սիմէոն եպիսկոպոսի Կաթուղիկոսութեան ժամանակ, որպէս թէ Ազգ. Վարչութեան հրահանգով՝ կամ լաւ եւս կանոց ու հաճոյիցը, հաւանաբար սահմանադրապէս յարաբերութիւններ հաստատէ Էջմիածնի եւ Պատրիարքարանի հետ՝ ամենայն հնազանդութեամբ եւ հպատակութեամբ։ Ուրեմն ալ ինչ կը մնայ առաջին անգին քաջքշել խնդիրը։ Քոզ երեսուն հանել տայ Գ. Մելիքեան յիշեալ խոստմնագիրը, եւ ահա յայնժամ ամեն բան կարգի կը մտնէ, եւ իրեն ալ ինչ ասելիներն ճշմարտախօս մէկը ըլլալը լիովին կը հաստատի։ ուստի եթէ քաջալերին ունի՝ Քոզ նոյն խոստմնագիրը օր եւ ժամ յառաջ երեսս հանելու չնորհք ընէ՝ որ ամեն մարդ տեսնէ ու հասկընայ թէ ինչ իմաստ ունի նոյն խոստմնագիրը ըսուածը, որուն որ կարծեմք Մկրտիչ Կաթուղիկոսն ալ ամենայն սենեջանօք կրսպասէ։ . . .

Ընթերցողդ՝ Մկրտիչ Կաթուղիկոս անանկ Գ. Մելիքեանի ըշնամական ոգով ձեւացնել ուզածին պէս իշխանութեան մեծութեան եւ անոսի փառասիրութեան հետամուտ եւ սիրահարներէն չըլլալը թէ նոյն Կաթուղիկոսութեան ընթերութեան՝ Ազգային եւ Բ. Դրան պաշտօնակիցները, եւ թէ այն ատենուան երեսփոխանական ատենի արձանագրութիւնները կրնան հաստատել, թէ ինչպէս քանի մը անգամ հրաժարականներ տալէն եւ չընդունուելով չատ մը թախանձանքներ ըլլալէն եաքը յանկարծ ընդուներ է նոյն քաղմակնեռիս եւ անօգուտ պաշտօնը։ . . .

Ընթերցողդ՝ Մկրտիչ Կաթուղիկոս անանկ գերագոյն իշխանատեսի եւ ամենափրկչի մը իշխանութեան նեղքնեւ դրեր է իրեն պարտադրը ամենայն սիրով եւ հաճութեամբ որ անոր լուծը՝ ամենաքաղցր, եւ բեռն ալ՝ չատ վերջրոզի է, եւ չընդուներ երբէք անանկ քունական եւ հակաքրիստոնէական տարօրինակ լուծ եւ իշխանութիւն մը։ Նակ գալով Մկրտիչ Կաթուղիկոսի եկեղեցւոյ մէջ ըրած առենախօսութեան մասին, Գ. Մելիքեանի ըրած յանդգնական դիտողութեանը՝ կըսենք թէ ալ նորին իմաստութիւնն դլխովին իրեն չափը ու սահմանը անցունելով ցնորել սկսեր է։ վասն զի դի այն եկեղեցւոյ սուրբ եւ անաւոր առենաը ճշմարտութեան, արդարութեան եւ Աստուածային Ս. պատուիրանաց անարատ քարոզութեան նուիրեալ դրամական մնէ, որ բոլորովին կղերական դասուց, նա մանաւանդ դլուխ եկեղեցւոյ հանդիսուած Ս. Հայրապետաց առենապետն է, եւ ոչ թէ իր մրտած . . . չարաթախտութիւնն պէս . . . դրպարտութեան եւ մարդահաճութեան . . . տապարիղ մը. չիտակը չատ դատալի է որ այսպիսի կրօնի ու եկեղեցականութեան վերաբերեալ նուիրական կէտերուն վրայ եւս միջամտելու կը հանդգնին առանկ . . . անձինք, այս վայրկեան կ'ըսեն ալ կամայ ակամայ պարտաւորուած ենք կըրօնական առենի բարձր ու խոնարհ ուշադրութեանը յանձնել։

Մխսաբանդրդ՝ չիտակը չատ տղէկ ըսեր է Գ. Մելիքեան թէ «իշխանութեան մէջ իշխանութիւն հաստատել ուզելը խիստ վնասակար է ազգին.» իսկ մենք կսեւեռենք՝ չէ թէ միայն ազգին վնասակար է, այլ եւ ամրող իշխանութեան ալ ընդհատութիւն մը, կամ նոյն իսկ Գ. Մելիքեանի ըմբռնածին համեմատ քայքայութիւն մը կրնայ հասցնել, իսկ Մկրտիչ Կաթուղիկոս չէ թէ միայն կաթուղիկոսական գահը բարձրանալէն՝ այլ նոյն իսկ ի մանկութենէ ի վեր թէ իրեն քրիստոնէական Ս. կրօնի, թէ կղերական Ս. կոչման, եւ թէ իրեն քաղաքական ազգութեան ըսած ամենայնի հլու, հպատակ եւ հնազանդ գտնուեր է, ի այս ամենը իրեն համար արգելոց պատասխանութիւն մը հասցած է ի սկզբանէ անտի, ուստի հիմայ չենք դիտեր թէ նորին Սրբազնութիւնը իշխանութեան մէջ իշխանութիւն հաստատել ուզեր է, թէ այն իրեն պատճառ, պատճառանան, աջակից եւ գինակից, խորհրդակից եւ դաղափարակից, երեսի եւ-աներեսոյթ բարձր վսեմ անձերը, որ հակառակ արդարասէր կամաց եւ օրինաց Օսմանեան քարեխնամ ազգութեան՝ ինքնահնաք եւ քմահնին ծրագիրներ օրինադրելով՝ Պլիկիոյ հարիւրաւոր տարինների ի վեր չնորհեալ նոյն Օգոստափառ ազգութեան վայելած իրաւասական ազատութիւնը ճնշել եւ բռնադործել կորոշէ ու կը վճռէ, գիտենք Պլիկիոյ իսպառ ընկճելու ու չընջելու ազատանալնօք, արդ այժմ կը խնդրեմ Գ. Մելիքեանէ որ քարեհաճի այն քարեխնամ ազգութեան չնորհած, կամ լաւ եւս թոյլատրած Սահմանադրութեան վաւերացեալ կանոնադրին մէջ Պլիկիոյ մասին եղած օրինաց եւ կանոնաց տրամադրած պարունակութիւնները ու խնամատարը ի լոյս ածնել իւր չափաթաթերմով՝ որ ամեն ողջամիտ եւ անաչառ անձինք ուշիմ դիտողութեամբ եւ արդար դատողութեամբ քննեն ու հասկընան թէ որո՞նք են եղեր իշխանութեան մէջ իշխանութիւն հաստատելու ձախորդ դրից մէջ դտնուողները։ Հիմակու հիմայ այս մասին առիթէդ աւելի բան մը ըսել չենք ուզեր, խնդրոյն փաթիւռի պտրտգանները ընթերցողաց խորին ուշադրութեանը յանձնելով. ալ առիթէդ աղեկ կրնայ հասկըցուիլ ը Մկրտիչ Կաթուղիկոս երբէք Գ. Մելիքեանի երեսակայածին պէս ո՛չ փառասիրական ձգտումներ ունեցած է, եւ ունի, եւ ոչ ալ Ազգ. իշխանութեան դէմ հարուած եւ վիշտ տալը մաքէն անցուցեր է եւ կ'անցունէ. այլ ընդհակառակն միշտ ինքը կր հարուածուի ու կը վշտանայ ազգային պաշտօնական առեանների եւ անձերէ։ Մկրտիչ Կաթուղիկոս Գ. Մելիքեանի հաստատ տալ ճգնելուն պէս բնաւ Ազգ. Սահմանադրութեան հակառակ եւ դէմ ալ չէ. միայն իրաւամբ կառաջարկէ թէ յիշեալ սահմանադրական օրէնքը ինքը դործադրէ Պլիկիոյ վերաբերեալ վճռակաց մէջ պէտք եղած առաջնորդ՝ տեղապահ եւ դործադիրներ դրկելով ամեն տեղ, եւ անոնց արդիւնքներն ալ ինքը տեղեկագրէ առ Ազգ. Կազմ. Վարչութիւնը, ինչպէս որ քանի մը տեղեր ալ մի եւ նոյնը ըրած է, դար օրինակ Բերիա, Կիւրին եւլն. . . վիթէ գատնք ընելով կամ ըսելով՝ օրինաց դէմ ընդվզած եւ կամ իշխանութեան մէջ իշխանութիւն հաստատած կը համարուի. ատ կէտը նաւ ողջամիտ ընթերցողաց դատաստութեանը կը յանձնենք։

Երկրատասաներդրդ՝ Մկրտիչ Կաթուղիկոսի մահուանկատոյն վեղար դրելը, կարմրատոյն մուշտակ հագնելու, սեւադոյն գօտի կապելը, եւ դեղնադոյն չեմ գիտեր ինչ հագնելը, ոչ հաւատոյ մասէ, եւ ոչ ալ անանկ կրօն. բարձր առենի մը փափուկ ուշադրութիւնը գրադեցնելու չափ կարեւոր խնդիր մը ըլլալը արդէն ուրիշներէն պատասխանապրտուած ըլլալով, այսաեղ կրկնելը աւելորդ կը համարինք. իսկ գալով Գ. Մելիքեանի «ոչ ոք չատ» յարմարս մասու-

ցած ըլլալուն՝ որպէս թէ ըմբոստները, սառնակները եւ ընդվզեալները յուզողութիւն ածելու ազդու միջոցներ ձեռք առնելիս կը հրամայէ, այս մասին ալ ուրիշ բան մը ըսել չուզելով կը մաղթենք միայն յերկինէ որ չատ քաշել չտայ այդ . . . արարածին . . . : Կերևի թէ Գ. Մելիքեան ինքզինքը ծն. դարուն մէջ հաւատաքննութեան առեղծ մը առնադալիր մը կը կարծէ, իսկ մենք դիմալով իր . . . վրայ կը յայտնենք իրեն որ այսօր ծ-թ. լուսաւորեալ ազատ դարուն վերջին տարիներն է : Շիտակը մենք ալ . . . անձին վրայ այնքան չենք ջոկեր, այլ առասել այն երեք մ'լիոնի չափ ազգութեան դեկավար կառավարիչ՝ բարեկարգիչ եւ մշակ խօսքով յոյս եւ ակնկալութիւնը հաստատուած ազգային երեսփոխանական պատկառելի տունի մը վրայ կը ցաւինք որ այսպիսի հանրածանօթ մէկը իր դիւանին գլուխը անցնելու կը դիմանի . չիտակը այս կէտը չէ թէ միայն մեզի՝ այլ եւ մեզի հետ կարծեմ ամեն ողջամիտ անձանց ցաւակցութեան առարկայ եղած է :

Պիլիկեսի դիտող մը

ԱՆՎԱՑԵԼ ԴԻՊՔ ՄԸ

. . . Խրթափիր Տէր

Մինչդեռ քաղաքակիրթ ազգեր հակայաքայլ յառաջդիմութիւններ կընեն լուսոյ եւ դիտութեան պարագային մէջ, մինչդեռ Հայ ազգն վերածնութեան կենսական խնդրով կըզբաղի եւ յառաջ անոր ընթանալ կը նկրտի, ժխտազգաբար Հայաստանի խորհուրդն մէջ տակաւին այնպիսի յետադիմական եւ նողկալի տեսարաններ կը ներկայացուին ապիկար եկեղեցականաց միջոցաւ, որոց նախնադարձ ըրիշնէներն ծն. դարու պատմութեան մէջ եւեթ կրնանք գտնել :

Այս ցաւալի ազգերն մեզ դրել տալու չարժատիքն եղած է այս կարգի դէպքերն մին որ մօտերս տեղի ունեցած է Ակնայ մէջ :

Այս քաղաքին մէջ բնակող պատուաւոր ազգային մը Տ. Ց. Է.Ֆէնտի, առանց իւր 10 տարի յառաջ կ'նշանուելն, ֆայլատ եւս է ըսել իւր ծնունդն գինքը կ'նչանեն, 13 տարեկան խելացի օրիորդի մը հետ՝ վերջնոյն կոզմի գտարնաէրը անձանց մերձնապատրաստութեանց չնորհին եւ աւանդ խօսքնայրին՝ իւր ապառնի ամուսնոյն վրայ հարկ եղած տեղեկութեանց իրազեկ գնելուընդ, ինչպէս է արեւելեան սովորութիւնն :

Հարսնութեան հանդէսն փառաւորապէս կսկսի, բայց դժբաղդաբար պատկի արտաքոյկարգութեան միջոցին Տ. Ց. Է.Ֆէնտի անկարելի անհանգստութիւններ կընդունի իւր ապառնի ամուսնոյն նկատմամբ, որք գտնողաբնիկ ըլլալէ բոլորովին հեռի էին, եւ կսկսի ընդդիմանալ եւ իւր խօսքն չկատարել, պահանջ թէ՝ իւր կողմանէ եւ թէ աղջկան կողմանէ հարսնեւորք կառարկեն եւ կ'որոշուին ըսելով թէ՝ օրիորդն տալ կաւին մանկահասակ է, թէ չափահասութիւնն միայն կարող պիտի լինի բոլորովին հաճելի բարեմասնութիւններ ընծայել նմա, եւ թէ վերջապէս ըսա որեմ հանդէսն սկսած է, յետաձգելն կրնայ անպատուութիւն բերել, եւլին :

Տ. Ց. Է.Ֆէնտի նեա, ըսա որեմ այն առնն անխորհ, չը կրնալով այս «զօրաւոր» փաստերն հերքել՝ ակամայ կ'համոզուի եւ պսակադրութիւնը կը կատարի :

Հարսնութեան կառարմանէն յետոյ բաւական երկար ժամանակ կանցնի, բայց ոչ միայն հարսին մատուռական արդահատելի կացութիւնն երբէք դուշնաքեայ բարեփոխութիւն մը չկրեր, ինչպէս կ'յուսացուէր, այլ ընդհակառակն, ի մեծ ցաւ իւր ամուսնոյն, օր քան զօր դպալի կերպիւ կը յետադիմէ : Դժբաղդ ամուսինն կիսովին առ պատուոյ կիսովին առ ամօթոյ կ'լռէ, վիշտը կ'ծածկէ, հառաչները կ'խըղդէ եւ կանխէ իւր չարաբաստիկ ամուսնութեան սկզբնապատճառ եւ ի վերջոյ հազորդ եղողներն : Բայց կերևի թէ Տ. Ց. Է.Ֆ.ի հանգերութիւնն, որ նորա երիտասարդական հասակին ամենէն գեղեցիկ տարիներէն տասնին մէջ չափազանց գործածուած էր, վերջապէս սպառելով իւր զգացմունքեան կ'հասնի, եւ մի քանի ամիս յառաջ յուսահատաբար տեղւոյն քահանայից խրատքն կ'դիմէ եւ իրողութիւնն յայտնելով դարմանն եւ խորհուրդ կուզէ, բայց ամենն ալ, թէպէտ կ'խոստովանին նորա ընտանեկան կացութեան անհանդուրժելիութիւնն, այսու ամենայնիւ աթձակուածն Հայաստանեայց Ս. եկեղեցւոյ օրինադրեալ կանոնաց դէմ համաձայն կը գտանեն :

Տ. Ց. Է.Ֆ. նկատելով որ բոլոր իւր ճիգերն սպարդիւն կելլեն (քնակամաբար), ատի ամիս ու կէս յառաջ իւր խեղճ տարաբաղդ ամուսինն խնամով իւր ծնողաց տունն կ'յուղարկէ եւ ինքը նոյն գիշերն տեղւոյն քահանայներէն միոյն ձեռամբ կը պսակուի անմիջապէս այրի կնոջ մը հետ :

Եղելութիւնն հետեւեալ օրն քաղաքին մէջ կ'հռչակի, իսկոյն Գրօն. խորհուրդ կ'գումարի, ուր կորոշուի գրաւոր կերպիւ թաղաւորութիւն պահանջել Տ. Ց. Է.Ֆ.էն որ հաճի լսանելի թէ արդարև ինքն պսակուած է սպօրինաւոր, եւ եթէ այդպիսի դէպք մը տեղի ունեցած է՝ պսակող քահանայն ո՞վ է : Տ. Ց. Է.Ֆ. իւր պատասխանագրոյն մէջ կ'հաստատէ իրողութիւնն, սակայն իրեն կ'վերապահէ պսակադիր քահանայէն անունն ըսել կամ չըսել : Իրաց այս վիճակին մէջ, քննութիւնն կսկսի տանեայն աչխուժիւ, բայց արդիւնք մը յառաջ չգալով, Գրօն. պսակ. խորհուրդն հարկ կ'համարի տեղական կառավարութեան դիմել : Կառավարութիւնը չնաք գիտեր ի՛ն հրաշալի գործունեութեամբ —փաստաբանի եր որ առն խանգն ու ատիւնն բարեհարդմանց իրընդրոյն մէջ եւս գնայէր— կերևի թէ արդէն տեղեակ լինելով գործոյն, անմիջապէս պսակաբերին անունն յայտնել կ'ծանուցանէ, որ է նզիր Գրիգոր անուն հանգուցեալ քահանայ մը, որ նախ քան գձնեանագրութիւն դպլլեցնելն վարժարանին մէջ յաջող կերպիւ ատարած է եւ հիւղեցական հարկատար սանմանց չրջանն . . . :

Գրօն. պսակ. խորհուրդը առն ծանուցման վրայ վերըսկսի քննել գործոյն, ուր միաձայն հաստատութեամբ կորոշուի չրջաբերականներ խրկագրել եւ վիճակին բոլոր եկեղեցեաց մէջ կարդալ տալ :

Շրջաբերականին խնամոյն է թէ՝ առն ապօրինի կերպիւ պսակող եւ պսակեալը բանադրել են ի պաշտաձնէ, թէ այս բանադրանքն կ'գործ նաեւ առն պսակիչն հազորդ գտնըւոնելուն վրայ (եւ չրջաբերականն յայտնէ յայտնապէս) կը նչանակէ ուր հոդի) թէ ներելի չէ որ այսուհետեւ ազգայինք առցա առնուն հետ ունէ առքնչութեան մէջ գըտնուելն, թէ նոքա հերձանոս են, եւլն. եւլն :

Զարմանալի է որ Տ. Ց. Է.Ֆէնտիի կարապետ անուն բարեսասեր, որ առն պսակման գործոյն մէջ դեր ունի եւ ղեր, նմանապէս քանադրուած ըլլալով խեղճն այն աստիճան կ'անարեկի որ կալմուածի ենթակայ կըլլայ եւ անկողին կ'ինկնայ :

Որչափ գայթակղական է դէպքը, նոյնչափ ցաւալի են հետեւանքներն, եւ տարակոյս չկայ թէ այս քաջագործութիւնն որ ողջմիտ ազգայնոց նախանձախնդրական զգացողութիւնը դրգռելու բնութիւնն ունի, կրնայ սխալով մտածութիւններ պատճառել։

Մեր նպատակն ոչ Տ. Ց. էֆէնտիի անձին եւ ոչ նորա արարքը քննադատել կամ վատաբանել է, վասն զի այս թերեւս այն կարգի խնդիրներէն է, որոց չուծուելն կանխահաս եւ ազգային վերապահելի է եւ զորս այժմէն քըքըրելու մասնաւոր փափաք մը չունինք առածիք, այլ կուզենք քննել թէ Ակնայ վիճակի Կրօնական պատկառելի խորհուրդը նոյն բանադրանքը դատավճռելով այս զարադային մէջ Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ օրինաց տրամագրութեան համաձայն վարուա՞ծ է թէ ոչ։

Ինչպէս արդէն ըսուեցաւ, Տ. Ց. էֆէնտի իւր անչափահաս վիճակին մէջ եւ առանց իւր դիտաւորեան եւ հանգամանաց նկատած եւ դարձեալ անչափահաս վիճակին մէջ եւ մանաւանդ պարզապէս քաջի կերպիւ ամուսնացած է, որ ըսել է իւր կամաց ազատութիւնը քանդարկուել ըլլալով մինչեւ մէկ ասոիճան պատասխանատուութենէ զերծ կը համարուի։

Արդ՝ առանց եկեղեցական օրինաց հմտութիւնը յանձնելու, կրնամք պնդել թէ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ օրէնքը չպատմադրեր քանադրութեան ենթարկել անչափահասներն ու եւ իրմէ օրինազանցութեան իբեւ ամբաստանել, իրաւասու նկատելով թէ այսպիսի պարագայից մէջ դիտաւորեամբ չգործելն եւ կամ ազատակամութեան բռնաթարումն պատասխանատուութիւն չենթադրեր կամ զէթ կը բեթեւցնէ զայն։ Հետեւաբար

Նախ՝ եթէ երբէք հարկ էր բանադրել զոք, այդ բարոյական զգաւիճն ըստ մեզ՝ վերոյիշեալ երկու անչափահաս ամուսինները բանի ամսուընդացութեան կրնային զոյգ զոյգ զոհուղներուն վրայ պարտէր ծանրանալ, որբին քան է եթէ խնդրոյն ներքեւ եղող անձն կատարեալ հասկութեամբ եւ ազատ կամօք ամուսնացած լինէր, եւ այսպէս նորա անփորձութենէն օգուտ չքաղուէր։

Երկրորդ՝ Ակնայ Կրօնական պատկառելի խորհրդոյն որոշած սոյն վաղահաս եւ հապճեպ որոշումն կը դուգնէ թէ այս պարագային մէջ ստոյգ եւ արդար քննութիւն եղած չէ, յորում անմեղն փոխանակ յանցապարտին «գնահատը» ընդկուած է՝ հեթանոս եւլն. մակդիրներէ ի միասին։

Երրորդ՝ մինչդեռ արդի քաղաքական լուսաւորեալ դարուս մէջ Ազգ. Կեդրոնական վարչութեան Կրօնական պատեհանն անգամ այս տեսակ դէպքերու մէջ մինչեւ բանադրելու չափ յառաջ երթալու միայ սակաւ ինչ կը խորհի. աւելորդ է ըսել թէ Ակնայ Կրօնական խորհուրդը, զոր մինչեւ մէկ ասոիճան անձեռնհաս կը կարծենք, փոխանակ այնպիսի ծիծաղելի միջոցի մը դիմելու, «կրնար պարզապէս անվաւեր հրատարակել չէ՞ եալ ամուսնութիւնն՝ իբր առնն տեսակ հետեւանօք։»

Չեմք գիտեր թէ Կրօնական խորհուրդն այս օրինաւոր եւ ողջմիտ ճանապհն ի բաց թողուով մոլեռանդական դարուս յատուկ միջոցներ ձեռք առնելն մէջ ինչ չափ կը տեսնէ, թերեւս այնպիսի դարաձիք մը կայ յայդմ, որոյ գոյը Ազգային կեդր. վարչութեան կը մնայ բառնալ։ Բայց սա լաւ գիտենք թէ ողջմիտ հասարակութիւնն յիշեալ խորհրդոյն առած վճռոյն զեմ դժգոհութիւն յուզուցած է եւ կը չարունակէ ըստ առաջնոյն յարաբերութեան մէջ ըլլալ «բանադրեալ» հետ . . .։

Մեք, իբր Հայաստանեայց եկեղեցւոյ զաւակ, փափաքելով սորա օրինաց անեղծ մնալուն, սակայն երբէք չնեղելով որ զեղծումներ ի գործ դրուին եւ հետեւաբար գայթակղութեան սեղի տրուի, Ազգ. վարչութեան նորակազմ Կրօնական ատենին լուրջ ուշադրութիւնը կուզենք հրաւիրել այս տեսակ անհաճոյ դէպքերուն եւ մանաւանդ սոյն գայթակղական եւ դժպատեհ իրողութեան վրայ, որոյ մանրամասնութիւնքն կը կարծենք գիտնալ թէ պաշտօնապէս հաղորդուած են ի Պատրիարքարան։

Միանգամայն անկեղծապէս խորհուրդ կուտանք Տ. Ց. էֆէնտիի որ իւր դէմ ապօրինի վճիռ արձակող Մարմնոյն դէմ բողոք բառնայ ուղղակի Ազգ. Վարչութեան Կրօնական ատենին առջեւ եւ արդար ու օրինաւոր հատուցում խնդրէ։

Տէր Խնդրադրութեան, խնդրելով որ յանուն արդարութեան հաճիք ներկայիս անկիրն մը շնորհել Ձեր պատուական թերթին մէջ, ընդունելով կանխաւ չնորհակալութեան հաւաստին։

Ծերդ

Ա * * *

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ Ն. Գալիս 2 Յնս. 81

. . . Խմբագրապահ Մամուլ Հանդիսի

Հաճեցէք հրատարակել հետեւեալն Ձեր ազգանուէր թերթին մէջ, ընդունելով կանխաւ մեր շնորհակալութեան հաւաստին։

Մնամ յարգանօք

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Դեկն. Խորհրդին.

Ս. ԱՋՆԱՒՈՐ

Ազգայնոց մէջ առդի դատ. գատաստարանի այլեւայլ խնդրոց մասին ժամանակիս պահանջմանց ըստ բաւականին համապատասխանելու վերպով, ինչպէս նաեւ այս տեսակ խնդրոց առաջն կանխառաջ ուղղութիւն եւ դիւրութիւն տալու համար օրինադրքի մը պակսին խիստ զգալի եղած է, որուն լմնցադրութեանը ձեռնարկած ենք արդէն։

Այս վիպակիկ եւ կարեւոր գործն ի գլուխ հանելու եւ ազգային այս անկուժելի պէտքն ալ ըստ կարելւոյն լրացնելու նպատակով մը զինքն հանձնարարեցինք հոգեւորական այն պատուաբժան ազգայնոյն, որ իրենց հմտութեամբն եւ ձեռնհասութեամբ այս տեսակ դատաստարական օրինադրքի մը ծրագիրը եթէ արդէն պատրաստած են եւ կամ կ'յօժարին պատրաստել։ Չնորհ ընծայենք ազգասիրաբար ջանք հաղորդել գայն փութով ի դիւրութիւն եւ յաջողութիւն մեր այս ձեռնարկին, որ չուտ լրանալով Ազգային ժողովոյ վաւերացման սպասի նկատուի, եւ մեք յանուն Ազգին հրատարակութեան սպասի նկատուի, եւ մեք յանուն Ազգին հրատարակութեան շնորհակալութիւն սպասի յայտնենք ամեն անոնց՝ որ հաճան մեզ աջակից գտնուիլ այս պարագային մէջ։

ԼՈՒՍՈՎԻԿՈՍ

ԳԱՂԹԱԿԱՆ

ՏԳԼԱՑ

Հրատարակիչ Կ. Ա. Պարոնեան

Բարոյական ընտիր վէպ մ'է, որ թէ կազանդէ եւ թէ պարզեւատրութեանց տումիս տպագրը իբր նուէր ընծայելու խիստ յարմար եւ միանդամայն խիստ օգտակար ալ է։

Կը ծախուի կամուրջին դիմաց Զամարճեանի գրատունը եւ ամեն Հայ գրավաճառաց խանութը։

Գին 100 փարա

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԻՆ

ԳԷՈՐԳ Ց. ՍԱՀԱԶԵԱՆ